

Національний університет
«КИЇВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

КНИЖКОВИЙ ЗНАК

Наукової
бібліотеки

Національний університет
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

КНИЖКОВИЙ ЗНАК

Наукової бібліотеки

Київ

Видавничий дім
«КМ Академія»
2002

УДК 097:027.7(477-25)КМА
К-533

Збірник презентує зразки екслібрисів, представлених на Міжнародний конкурс екслібрисів Наукової бібліотеки Національного університету «Кієво-Могилянська академія», який відбувся 1993 року. До видання увійшли відомості про 27 художників та їх книжкові знаки.

*Видання здійснено за фінансової підтримки
Міжнародного благодійного фонду
відродження Кієво-Могилянської академії*

- © Н. В. Казакова, Т. О. Ярошенко,
упорядкування, 2002
- © П. В. Нестеренко, В. Є. Перевальський,
авт. ст., 2002
- © К. Г. Мариняк-Овчаренко, текст англ.
мовою, 2002

ISBN 966-518-175-0 · © Видавничий дім «КМ Академія», 2002

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Бібліотека відродженої Академії розпочала свою діяльність з першої книжки в лютому 1992 року. Сучасна Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» та її фонди (близько 300 тис. томів) - це яскравий прояв добродійництва з боку численних фізичних осіб та установ України та світу. За перші десять років до бібліотеки надійшло понад 140 тис. примірників подарованої літератури; найціннішу частину її фондів становлять 24 бібліотечні колекції та спеціалізований фонд рідкісних і цінних видань. З перших днів нашою метою було зібрання кращих зразків світової літератури ~ наукової, навчальної, художньої, довідкової - та надання оперативного та якісного доступу до них студентству та науковцям.

Наша бібліотека - одна з небагатьох в Україні, що має власний книжковий знак. Ми пишаємося своєю колекцією книжкових знаків, якими завдячуємо відомим митцям, що відгукнулися на оголошений в 1993 році конкурс, проведений університетом разом із Спілкою художників України. Метою конкурсу було створення*

* Див. Додаток 1 «Положення про конкурс», Додаток 2 «Протокол від 1 листопада 1993 року засідання журі Міжнародного конкурсу есклібриса Наукової бібліотеки Університету «Києво-Могилянська академія».

та подальше використання книжкового знаку Наукової бібліотеки Університету «Києво-Могилянська академія» у справі пропаганди української книги, мистецтва та історії; вшанування пам'яті відомих державних та культурних діячів України, які були випускниками Академії. На конкурс надійшло 64 твори від 27 митців.

Проведення цього конкурсу мало велике значення для подальшої долі бібліотеки. По-перше, саме колекція книжкових знаків після конкурсу стала основою для формування фонду літератури про книжкові знаки та створення фонду ксерокопій книжкових знаків з подарованих видань, що є важливим і перспективним напрямом наукової діяльності бібліотеки. По-друге, як вже зазначалось, Наукова бібліотека НаУКМА - одна з небагатьох сучасних наукових інституцій України, зокрема бібліотек, що мають власні книжкові знаки. По-третє, бібліотека має дружні стосунки з багатьма зарубіжними бібліотеками світу, і книжковий знак НБ НаУКМА став важливою візитівкою - твором мистецтва, за яким бібліотеку, а отже й Україну, добре знають у світі.

Вже стало традицією, що книжковий знак працівники бібліотеки використовують для позначення найцінніших та рідкісних видань. На титульній сторінці власних видань нашої бібліотеки, зокрема науково-допоміжних бібліографічних покажчиків та інших документів і матеріа-

лів, що їх готує і видає бібліотека, наявний її книжковий знак.

Неодноразово колекція екслібрисів Наукової бібліотеки експонувалася на виставках поряд з літературою та матеріалами із періодичних видань про історію та сучасний стан Академії.

До видання включено по одному книжковому знаку кожного із 27 митців, відзначених журі конкурсу, та біографічні довідки про їх авторів. Під час першого етапу підготовки каталога (1998 р.) працівники Наукової бібліотеки листувалися з авторами проектів книжкового знаку Наукової бібліотеки НАУКМА; тому відомості про авторів проектів частково взято із їх листів.

Ми сподіваємося, що при подальшій спільній плідній роботі із фахівцями книжкового знака започаткуємо новий напрям нашої наукової та видавничої діяльності, а саме серію видань «Книжковий знак у фондах Наукової бібліотеки НАУКМА», які б познайомили сучасного читача з книжковим знаком власників книжок, що подаровані нашій бібліотеці.

ХУДОЖНИКИ, ВІДЗНАЧЕНІ НАГОРОДАМИ

Перша премія: Іван Крислач (м. Львів)

Друга премія: Борис Романов
(м. Сіверськодонецьк)

Третя премія: Орест Криворучко (м. Чернівці)

Відзначені журі:

Петро Прокопів (м. Івано-Франківськ)

Борис Куновський (м. Кривий Ріг)

Григорій Корінь (м. Київ)

Микола Неймеш (м. Харків)

Олександр Губарев (м. Київ)

Нагороджені дипломами:

Олена Андрущенко (м. Київ, Україна)

Соня Брюс (Walburgstraat, Бельгія)

Микола Бутковський (м. Житомир, Україна)

Борис Дроботюк (м. Львів, Україна)

Петро Клименко і Людмила Тихонова-Клименко
(м. Первоуральськ, Росія)

Ірина Колядіна (м. Дніпропетровськ, Україна)

Василь Леоненко (м. Чернігів, Україна)

Оксана Малишко (с. Малютинка,

Києво-Святошинський р-н, Київ, обл., Україна)

Юрій Процан (м. Івано-Франківськ, Україна)

Ірина Рязанцева (м. Київ, Україна)

Леонід Соболь (м. Біла Церква, Україна)

Микола Стратілат (м. Київ, Україна)

Володимир Таран (м. Київ, Україна)

Віктор Усолкін (м. Харків, Україна)

Іван Федоренко (м. Феодосія, Україна)

Василь Хворост (м. Дніпропетровськ, Україна)

Анатолій Худяков (м. Дніпропетровськ, Україна)

Юлія Ясинська (м. Київ, Україна)

ARTISTS AWARDED

First prize: Ivan Kryslach (Lviv)

Second prize: Borys Romanov (Severodonetsk)

Third prize: Orest Kryvoruchko (Chernivtsi)

Honorable mention:

Petro Prokopiv (Ivano-Frankivsk)

Borys Kunovsky (Kryvyi Rih)

Hryhori Korin (Kyiv)

Mykola Ncimesh (Kharkiv)

Oleksander Hubarev (Kyiv)

Letters of acknowledgment:

Olena Andruschenko (Kyiv)

Sonja Brijs (Belgium)

Mykola Butkovsky (Zhytomyr)

Borys Drobotiuk (Lviv)

Petro Klimenko and Ludmila Tichonova-Klimenko
(Pervouralsk, Russia)

Iryna Koliadina (Dnipropetrovsk)

Vasyl Leonenko (Chernihiv)

Oksana Malyshko

(Maliutynka village, Sviatoshyn raion, Kyiv oblast)

Yuri Protsan (Ivano-Frankivsk)

Iryna Riazantseva (Kyiv)

Leonid Sobol (Bila Tserkva, Kyiv oblast)

Mykola Stratilat (Kyiv)

Volodymyr Taran (Kyiv)

Viktor Usolkin (Kharkiv)

Ivan Fedorenko (Feodosia)

Vasyl Khvorost (Dnipropetrovsk)

Anatoli Khudiakov (Dnipropetrovsk)

Yulia Yasynska (Kyiv)

ОЛЕНА АНДРУЩЕНКО

Народилась у Києві 19 квітня 1971 р. Закінчила Республіканську художню середню школу ім. Т. Г. Шевченка, поліграфічне відділення КПІ, за спеціальністю книжкового графіка. Як художник-ілюстратор друкується у дитячих газетах та журналах «Дивосвіт», «Малятко», «Розмалюйко», «Зірка». Ілюструє підручники для середньої школи. Учасниця художніх виставок.

75x80 X3

OLENA ANDRUSCHENKO

b 19 April 1971 in Kyiv. Graduated from the Shevchenko Republican High School of Fine Art and from the polygraphic department of the Kyiv Polytechnical Institute, with a diploma in book graphic arts. Works for the children's newspapers and journals *Dyvovsit*, *Maliatko*, *Rozmaliuiko*, and *Zirka*, and illustrates secondary-school textbooks.

75x80 X3

СОНЯ БРЮС

(Бельгія)

Учасник Міжнародної виставки екслібриса «Жінка в екслібрисі» (Київ, 1993), Міжнародного конкурсу книжкового знака «Релігій багато - Бог один» (Київ, 1994).

80x110X3

SONJA BRIJS

(Belgie)

participated in the «Women in Bookplates» international exhibition (Kyiv 1993) and the «Many Religions, One God» international bookplate competition (Kyiv 1994).

80x110X3

МИКОЛА БУТКОВСЬКИЙ

Народився у 1960 р. в м. Житомирі, навчався у Житомирській дитячій художній школі, Московському художньому училищі, інституті ім. В. І. Сурикова. З 1990 р. мешкає і працює в Житомирі. Член Національної спілки художників України. Екслібрисом захоплюється з 1988 р., бере активну участь у виставках. Крім міст України, твори Бутковського експонувались у Великій Британії, Швейцарії, Італії, Чехії, США. Працює в станковій та книжковій графіці.

110x80 СЗ

MYKOLA BUTKOVSKY

b 1960 in Zhytomyr, studied at the Moscow High School of Fine Art and the Surikov Institute. Lives and works in Zhytomyr since 1990, where he had a solo exhibition in 1995. Member of the National Artists' Union of Ukraine since 1992. Designed over 30 bookplates since 1988. Works exhibited in cities of Ukraine, UK, Switzerland, Italy, Czech Republic, and USA.

110x80 СЗ

НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
УНІВЕРСИТЕТУ
КИЄВО-
МОГИЛАНСЬКА
АКАДЕМІЯ

ОЛЕКСАНДР ГУБАРЄВ

Народився 1 вересня 1926 р. в Дніпропетровську. Навчався в Дніпропетровському художньому училищі, Київському художньому інституті. Як художник-ілюстратор друкувався у періодичних виданнях «Радянська жінка», «Дніпро», «Всесвіт», «Ранок» та ін. Працює в галузі станкової, книжкової та журнальної графіки, акварельного живопису. Автор численних книжкових знаків. Народний художник України. Учасник понад 130 виставок, із них 50-ти за кордоном. Твори митця зберігаються в 41 музеї України та країн колишнього СРСР. Творчості Губарева присвячені числені журнальні та газетні публікації, каталоги його виставок.

110x110X3

OLEKSANDER HUBAREV

b 1 September 1926 in Dnipropetrovsk. Studied at the Dnipropetrovsk High School of Fine Art, then at the Kyiv Art Institute. Exhibitions since 1956. Worked for the journal *Ukraina*; illustrations in the periodicals *Radians'ka zhinka*, *Dnipro*, *Vsesvit*, *Ranok*, etc. Paintings, book and periodical graphics; numerous bookplates. People's Artist of Ukraine since 1976. Over 130 exhibitions, 50 of them abroad; works found in the collections of 41 museums in Ukraine and other FSU countries.

110x110X3

БОРИС ДРОБОТЮК

Народився у 1941 р. в с. Старий Вишнєвєць Збарзького району Тернопільської області. Закінчив Вижницьке художнє училище, Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва. Працює в жанрах станкової графіки, екслібриса та плаката. Член Національної спілки художників України. Учасник обласних, республіканських, всесоюзних та міжнародних виставок.

Ø 75 *туш, перо, ксерокс*

BORYS DROBOTIUK

b 1941 in Staryi Vyshnevets village, Zbarazh raion, Ternopil oblast. Graduated in 1969 from the Vyzhnytsia High School of Fine Art and in 1977 from the Lviv State Institute of Applied and Decorative Art. Paintings, bookplates, poster art. Member of the Artists' Union of Ukraine. International exhibitions in Belgium (1991,1993), Lviv-Katowice (1991, 1992), New York (1991, 1992), Kyiv (1993).

Ø 75 *Pen and ink, photocopy*

ПЕТРО КЛИМЕНКО
та
ЛЮДМИЛА ТИХОНОВА-КЛИМЕНКО

м. Первоуральськ, Росія

115x195X3

PETRO KLIMENKO
and
LUDMILA TICHONOVA-KLIMENKO

115x195X3

ІРИНА КОЛЯДИНА

Народилась у 1953 р. Закінчила Дніпропетровське художнє училище та факультет Московського поліграфічного інституту. Працює у Дитячій художній школі № 2 м. Дніпропетровська викладачем спецдисциплін.

110x146X3

IRYNA KOLIADINA

b 1953, graduated from the Dnipropetrovsk High School of Fine Art in 1973 and the Moscow Polygraphic Institute in 1983. Works at the Dnipropetrovsk Children's Art School No. 2 as a special studies teacher.

110x146X3

ГРИГОРІЙ КОРИНЬ

(1935-1998)

Заслужений діяч мистецтв України, лауреат Державної премії України в галузі архітектури. Екслібрисом почав займатися з 1963. Навчався в Луганському художньому училищі, Харківському художньо-промислому інституті. Учасник багатьох вітчизняних та міжнародних виставок книжкового знака, зокрема: у Канаді (1970), Німеччині (1982), Бельгії (1990), Литві (Вільнюс, 1990), Білорусі (1991).

110x110 техніка змішана

HRUHORI KORIN

(1935-1998)

Merited Arts Worker of Ukraine, winner of the State Prize of Ukraine in Architecture. Bookplates since 1963. Studied at the Luhansk High School of Fine Art, completed the Kharkiv Industrial Arts Institute in 1968. Many national and international exhibitions, including in Canada (1970), Germany (1982), Belgium (1990), Lithuania (1990), and Belarus (1991).

110x110 mixed media

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
УНІВЕРСИТЕТУ
"КРИКО-МОГИЛІНСЬКА"
АКАДЕМІЯ

ОРЕСТ КРИВОРУЧКО

Народився 9 травня 1942 р. у передмісті Чернівців. Закінчив графічне відділення Московського вищого художньо-промислового училища (колишнє Строгановське). Член Національної спілки художників України. Працює в різних видах графіки, художнього фотографування і живопису. Твори експонувалися більш ніж у 20 країнах світу. Лауреат міжнародних конкурсів екслібриса в Італії (1984), Болгарії (1984-1985), Польщі (1985), Люксембурзі (1988), Молдові (1990), Білорусі (1991), Україні (1993, 1994). Творчий доробок налічує понад 440 книжкових знаків.

66x66 C8

OREST KRYVORUCHKO

b 9 May 1942 in the outskirts of Chernivtsi. Graduated from the graphics department of the Moscow Higher Industrial Arts School (formerly named after Stroganoff). Member of the National Artists' Union of Ukraine since 1977. Works in various graphic genres, as well as artistic photography and painting. Exhibitions in more than 20 countries; winner of international competitions in Italy (1984), Bulgaria (1984-85), Poland (1985), Luxembourg (1988), Moldova (1990), Belarus (1991), and Ukraine (1993, 1994). Created over 440 bookplates.

66x66 C8

ІВАН КРИСЛАЧ

Народився 12 жовтня 1929 р. у с. Станимирі Львівської області. Працює в ділянці станкової та книжкової графіки, екслібриса, художнього плаката. Учасник міжнародних та вітчизняних виставок. Автор понад 200 екслібрисів, зокрема книжкового знака Бібліотеки НаУКМА. Влітку 1997 розписав церкву у своєму рідному селі.

120x110X3

IVAN KRYSLACH

b 12 October 1929 in Stanymyr village, Lviv oblast. Studied with O. Kulchytska, V. Forostetsky, and V. Bunov. Graphic arts, book graphics, bookplates, and poster art. Head of the graphics faculty at the Ukrainian Polygraphic Institute since 1953. Exhibited since 1956 domestically and in Poland, Germany, Hungary, and Yugoslavia. Solo exhibitions in Lviv (1989) and Canada (1992). Created over 200 bookplates. In the summer of 1997, he painted the interior decorations of the church in his native village.

120x110X3

БОРИС КУНОВСЬКИЙ

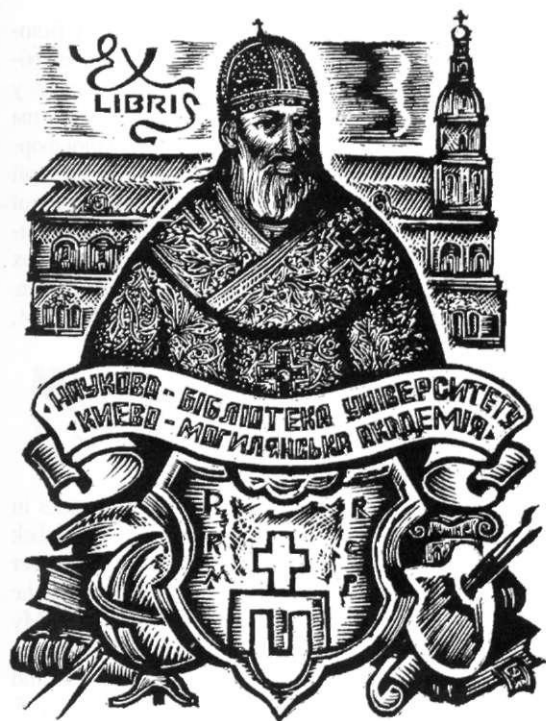
Народився 19 червня 1927 р. у селі Божедарівка Криворізького району Дніпропетровської області. Закінчив Московський поліграфічний інститут. Працює у техніці: ксилографії, ліногравюри та гравюри на пластику. Ним виконано понад 200 графічних мініатюр для книголюбів України та Росії. В останні роки створив ряд тематичних циклів екслібрисів, зокрема присвячених 175-річчю з дня народження Тараса Шевченка. Учасник міжнародних та вітчизняних виставок: Молдова (1990), Вільнюс (1992). Персональні виставки - Ульяновськ (1989, 1994), Київ (1992).

120x80 СЗ

BORYS KUNOVSKY

b 19 June 1927 in Bozhedarivka village, Kryvyi Rih raion, Dnipropetrovsk oblast. Educated in geology, then began studies in 1958 at the graphics department of the Moscow Polygraphic Institute, with A. D. Honcharov and O. O. Sydorov. Techniques include xylography, linocut, and gravure on plastic. Created over 200 graphic miniatures as well as thematic bookplate series. Exhibitions in Czech Republic, Slovakia, Switzerland, Poland, and Canada, international exhibitions (Moldova 1990, Vilnius 1992), solo exhibitions (Ulianovsk 1989, 1994; Kyiv 1992).

120x80 СЗ

ВАСИЛЬ ЛЕОНЕНКО

Народився 16 травня 1948 р. в селі Колибань у Білорусі. Закінчив художньо-графічний факультет Вітебського педагогічного інституту. З 1974 р. мешкає у Чернігові. Автор понад 850 лаконічних і разом з тим поетичних екслібрисів та графічних робіт малої форми, виконаних у техніці ліногравюри. Автор серії екслібрисів «Пам'яті домівки моєї», присвяченої Чорнобильській трагедії. Учасник понад 200 виставок малої графіки у США, Канаді, багатьох країнах Європи. Лауреат міжнародних конкурсів. (Літ.: Іст. календар'97 - С. 20, 25, 52, 105, 174, 303, 338, 394.)

64x64 X3

VASYL LEONENKO

b 16 May 1948 in Kolyban village, Belarus. Resides in Chernihiv since 1974. Graduated from the Vitebsk Pedagogical Institute, graphic arts faculty. Authored over 850 bookplates and small graphic works, executed in the linocut technique. Bookplate series «Memories of My Home» (his native village is in the Chornobyl exclusion zone). Over 200 exhibitions in the USA, Canada, and Europe, *Istorychnyi kalendar'97*, pp. 20, 25, 52, 105, 174, 303, 338, 394.)

64x64 X3

ОКСАНА МАЛИШКО

Народилась 10 березня 1961 р. в м. Дніпропетровську. Закінчила Український поліграфічний інститут ім. І. Федорова. Працює в жанрах книжкової графіки і гобелену. Її малюнки книжкових знаків виконані в змішаній техніці, деякі з них містять у собі друк на тканині. Учасник міжнародних конкурсів Книжкового знака в Литві, Польщі, Бельгії, Італії, Голандії, Іспанії, Югославії, Чехії, Аргентині, Угорщині та США.

95x100X1

OKSANA MALYSHKO

b 10 March 1961 in Dnipropetrovsk. Graduated in 1987 from the Ukrainian Polygraphic Institute in Kyiv. Works in book graphics and tapestry weaving; her bookplates are executed in mixed media, including printing on textile. International bookplate competitions in Lithuania, Poland, Belgium, Italy, Holland, Spain, Yugoslavia, Czech Republic, Argentina, Hungary and USA. (*Bookplate International*, vol. 6 (1999), no. 1, p. 30.)

95x100X1

МИКОЛА НЕЙМЕШ

Народився 13 грудня 1948 р. в м. Харкові. Закінчив Харківське художнє училище та Харківський художньо-промисловий інститут. Учасник міжнародних виставок у Канаді, Аргентині, Японії, Італії, Іспанії, Франції, Польщі, Чехословаччині, Литві. Персональні виставки - у Німеччині, Італії; На сьогодні є автором понад 300 екслібрисів.

78x106 X3

MYKOLA NEIMESH

B 13 December 1948 in Kharkiv. Graduated in 1969 from the Kharkiv High School of Fine Art and in 1977 from the Kharkiv Industrial Arts Institute. First ex libris in 1987; over 300 to date. International exhibitions in Canada, Argentina, Japan, Hong Kong, Italy, Spain, France, Poland, Czechoslovakia, and Lithuania; solo exhibitions in Germany and Italy. (*Bookplate International*, vol. 6 (1999), no. 1, p. 31; *Shevchenkiana v ekslibrysi* (1993), *Ex Libris Encyclopedia*, vol. 15, *Istorychnyi kalendar'97*, and around 30 publications in national and international newspapers and journals).

78x106 X3

ПЕТРО ПРОКОПІВ

Народився 18 січня 1947 р. в селі Камінне Надвірняпського району Івано-Франківської області. Закінчив Львівське училище прикладного мистецтва ім. І. Труша та художній факультет Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Працює в жанрі живопису, графіки та монументального мистецтва. Член Національної спілки художників України. В творчому доробку митця понад 200 книжкових знаків. Учасник численних вітчизняних та міжнародних виставок.

95x90 X3

PETRO PROKOPIV

Б 18 January 1947 in Kaminne village, Nadvirna raion, Ivano-Frankivsk oblast. Graduated from the Ivan Trash High School of Applied Arts in Lviv and from the arts faculty of the Stefanyk Subcarpathian University. Paintings, graphics, and monumental arts. Member of the National Artists' Union of Ukraine. First ex libris in 1968, linocut technique, with over 200 bookplates to date. Numerous national and international exhibitions.

95x90 X3

ЮРІЙ ПРОДАН

Народився в 1948 р. Працює переважно в жанрах малої графіки та книжкового знака. Графічні мініатюри Юрія Процана експонувалися на більш як 40 міжнародних конкурсних виставках. У передньому слові до каталога персональної виставки Ю. Процана мистецтвознавець Віктор Мельник характеризує його творчість як таку, що «виразно тяжіє до традицій класичної різцевої гравюри. Майстерно володіючи техніками деревориту, гравюри на металі і пластику, художник вдається до складних сюжетно-тематичних композицій. Підґрунтям більшості з них є художня література, передусім європейський історичний роман, російська і українська класика».

104x78 X6

YURI PROTSAN

b 1948. Small graphics and bookplates. Four solo exhibitions in his native Ivano-Frankivsk; other solo exhibitions in Russia (1988, 1991) and Poland (1992). Graphics miniatures shown in over 40 CEE competitions.

104x78X6

БОРИС РОМАНОВ

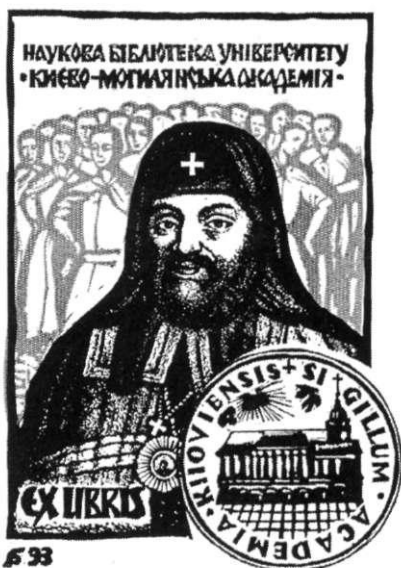
Народився 13 січня 1949 р., у селі Дружківка Донецької області. Закінчив Харківський художньо-промисловий інститут, відділення промислової графіки. Учасник близько 30 міжнародних виставок і конкурсів. Дипломант Міжнародного конкурсу «Жінка в екслібрисі» (Київ, 1993), Міжнародного конкурсу «Релігій багато - Бог один» (Київ, 1994). У доробку понад 230 екслібрисів, виконаних у техніці ліногравюри. До шостої річниці Національного університету «Києво-Могилянська академія» подарував Науковій бібліотеці добірку шевченківських екслібрисів.

70x45 X3

BORYS ROMANOV

b 13 January 1949 in Druzhkivka village, Donetsk oblast. Graduated from the industrial graphics department of the Kharkiv Industrial Arts Institute. Since 1972 has worked in Severodonetsk as an artist-designer at the Azot Production Association's Polimerpobutkhim plant. About 30 international exhibitions and competitions; winner of the «Women in Bookplates» international competition (Kyiv 1993) and the «Many Religions, One God» international competition (Kyiv 1994). Over 230 bookplates. Donated a series of Shevchenko bookplates to UKMA in honour of the university's sixth anniversary.

70x45 X3

ІРИНА РЯЗАНЦЕВА

Народилась в 1965 р. в м. Києві. Навчалася в Республіканській художній середній школі ім. Т. Г. Шевченка на скульптурному відділенні, поліграфічному факультеті Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Учасниця всеукраїнських виставок графіки, друкується в періодичній пресі.

90x80 P1

IRYNA RIAZANTSEVA

b 1965 in Kyiv. Studied from 1977 to 1983 in the Shevchenko Republican High School of Fine Art in the sculpture department, and from 1990 to 1996 at the National Technical University of the «Kyiv Polytechnical Institute» in the polygraphic faculty, specialising in graphics. Illustrated Gogol's *Sorochyntsi Fair* and *Taras Bulba*.

90x80 P1

ЛЕОНІД СОБОЛЬ

м. Біла Церква

Київ. обл.

92×72 X3

LEONID SOVOL

92×72 X3

МИКОЛА СТРАТІЛАТ

Народився 6 червня 1942 р. в с. Макиївка Йогівського району Чернігівської області. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. І. Федорова, художник-графік. Член Національної спілки художників України. Заслужений художник України (1997), художній редактор журналу «Народна творчість та етнографія» (з 1976). Учасник республіканських, всесоюзних та міжнародних виставок. У творчому доробку понад 200 ескібрисів. (Літ.: Хто є хто в Україні. - К., 1997.)

98x45 X3

MYKOLA STRATILAT

b 6 June 1942 in Makiivka village, Nosivka raion, Chernihiv oblast. Merited Artist of Ukraine. Graduated from the Fedorov Ukrainian Polygraphic Institute (Lviv). Member of the National Artists' Union of Ukraine since 1980. Solo exhibitions in Prague (1974), Budapest (1985), Paris, the Vatican (1990), New York/Philadelphia/Bound Brook, Stuttgart/Mannheim (1993), and Rome (1990). Over 200 bookplates. {*Who is Who in Ukraine*, 1997.}

98x45 X3

ВОЛОДИМИР ТАРАН

Народився 1960 р. на Київщині. Закінчив Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». Ілюстрував художню літературу, дитячі книжки, підручники. Автор понад 300 книжкових знаків. Працював у техніці лінориту, деревориту, різцевої гравюри на міді. Учасник близько 45 виставок екслібрисів в Україні та багатьох країнах світу.

110x110X3

VOLODYMYR TARAN

b 1960 in the Kyiv region. Graduated in 1980 from the Kyiv Polytechnical Institute; worked in 1985-90 as an animator at Kyivnaukfilm Studios. Graduated in 1995 from the KPI's polygraphic program. Bookplates since 1977, over 300 to date; 45 international exhibitions. (*Sotsialistychna kul'tura* (1988, no. 9), *Nauka i zhyttia* (vol. 23); the Belgian almanac *Grafia* (no. 119), and *The Canadian Catholic Review* (1995, no. 8; 1996, no. 2)).

110x110X3

ВІКТОР УСОЛКІН

Народився 1933 р. в м. Новосибірську. З 1944 мешкає в Україні. Закінчив Київське художньо-ремісничє училище та Харківський художньо-промисловий інститут. Основні праці - екслібриси, листівки з новорічними поздоровленнями. Тематика: україніка, Шевченкіана, Гоголіана. Праці експонувалися на виставках в Україні, Росії, Литві, Польщі, Чехословаччині. Друкувалися в періодиці.

110x80 X3

VIKTOR USOLKIN

b 1933 in Novosibirsk; has lived in Ukraine since 1944. Graduated in 1953 from the Kyiv High School of Fine Arts and Trades and in 1974 from the Kharkiv Industrial Arts Institute. Bookplates and greeting cards. Published in the journal *Kyiv*, the newspaper *Knizhnoe obozrenie*, and the Shevchenko 175-year Jubilee Calendar.

110x80 X3

ІВАН ФЕДОРЕНКО

м. Феодосія

68x81 X3

IVAN FEDORENKO

68x81 X3

ВАСИЛЬ ХВОРОСТ

Народився 1936 р. в с. Березівка Сальського району Ростовської області. Член Національної спілки журналістів України, Спілки художників України. Працює в галузі станкової та книжкової графіки, а також екслібрису. Автор понад 300 книжкових знаків. Учасник багатьох республіканських та міжнародних виставок, мав і 5 персональних виставок, зокрема «Пам'ятки історії та культури у книжкових знаках Василя Хвороста» у Дніпропетровську та Сальську. У 1991 р. в дніпропетровському видавництві «Січ» вийшла книга екслібрисів В. Хвороста.

110x75 X3

VASYL KHVOROST

b 1936 in Berezivka village, Salsk raion, Rostov oblast, RSFSR. Member of the National Journalists' Union of Ukraine since 1975, Artists' Union since 1980. Painting and graphics, as well as bookplates; over 300 to date. International exhibitions in Prague (1975), Lugano (1978), Bratislava (1981), Turin (1989), and Toronto («A Wreath for the Kobzar», 1989); 5 solo exhibitions. Album of bookplates published by Sich (Dnipropetrovsk 1991).

110x75 X3

АНАТОЛІЙ ХУДЯКОВ

Народився 1936 р., актор Дніпропетровського оперного театру. Автор понад 100 книжкових знаків на дереві (ксилографія і на пластику). Учасник багатьох виставок в Україні і поза її межами - в Італії, Польщі, Румунії, Югославії, Франції, Канаді. Автор та ілюстратор дитячих книжок. Улюблена тема в знаках - О. Пушкін, Т. Шевченко.

95x70 X2

ANATOLI KHUDIAKOV

b 1936. Works as an actor in the Dnipropetrovsk Opera Theatre. Writes and illustrates children's books; author of over 100 bookplates. Exhibitions in Ukraine, Italy, Poland, Romania, Yugoslavia, France, and Canada.

95x70 X2

ЮЛІЯ ЯСИНСЬКА

Народилась 1971 р.,
м. Київ

8Ix92 X3

YULIA YASYNSKA

b 1971 in Kyiv.

8Ix92 X3

ДУМКИ ПІСЛЯ КОНКУРСУ

Мистецтво книжкового знака, що з'явилося в другій половині XV століття в Німеччині у зв'язку з виникненням книгодрукування і швидко розповсюдилось у різних країнах світу, в тому числі й на території України, сьогодні набуло особливої популярності.

Екслібрис витіснив довгі чорнильні написи - свідчення належності книги власникові, які були чужі архітектоніці друкованої книги. Але популярність друкований книжковий знак здобув передовсім своїми мистецькими якостями, як окремий жанр графіки малих форм. Сотні колекціонерів-знавців, тисячі шанувальників у світі завзято стежать за новими виставками, конкурсами, за появою нових митців - творців екслібриса. У світі щорічно влаштовується кілька міжнародних виставок, видаються розкішні каталоги, монографії, альбоми. Сучасні українські митці є чи не найактивнішими учасниками багатьох виставок, переможцями престижних конкурсів. Свідчення - каталоги, нагороди, популярність. Приходить час і нам, у власній державі, на достойному рівні відроджувати чудові давні традиції - позначати книги власних, великих і малих громадських і державних бібліотек, установ, закладів не чорнильними плямами штемпелів, а мініатюрними творами мистецтва графіки малих форм - книжковими знаками-екслібрисами. Є на що рівнятися, бо іс-

торія розвитку українського екслібриса багата іменами прекрасних майстрів. Це: Георгій Нарбут, Олена Кульчицька, Василь Кричевський, Павло Ковжун, Микола Бутович, Святослав Гординський, Стефанія Гебус-Баранецька, Ярослава Музика, Василь Стеценко та багато інших. Отже, оголошений 1 квітня 1993 року Науковою бібліотекою Національного університету «Кієво-Могилянська академія» Міжнародний конкурс був своєчасним. І знаменно, що влаштовано його у найстарішому вищому навчальному закладі України.

Унікальна, велична і трагічна доля першої і тривалий час єдиної вищої школи в Україні і Східній Європі, теперішнього Національного університету «Кієво-Могилянська академія».

Поставши 1615 року на землях, подарованих киявською міщанкою Галшкою Гулевичівною (Єлизаветою Гулевичевою-Лозчиною) як комплекс братської школи при однойменному монастирі, вже в 30-х роках внаслідок об'єднання з Лаврською школою навчальний заклад реорганізувався у Кієво-Могилянську колегію, фактично академію, яка з 1701 року понад століття називалася Київською Академією. Навчальний заклад, народжений у змаганні українського суспільства за соціальні, релігійні, національні права, відзначався своєю демократичністю: з часу заснування школи, а згодом Академії, тут навчалися представники найширших верств населення України і сусідніх країн, в тому числі й сироти.

Світсько-духовний український навчальний заклад, який мав славетну двохсотлітню історію, на початку XIX століття було примусово перетворено у суто релігійний - Духовну академію. Такою була дяка російського уряду Україні, що протягом XVII-XVIII століть була донором культурних, просвітніх і політичних сил: її планомірно перетворювали на глуху окраїну імперії - край хохлів-гречкосіїв. Вистояти засновникам центру науки і духовності проти натиску польських антиукраїнських сил допоміг гетьман Сагайдачний, вступивши до Київського братства з усім військом Запорозьким, а протистояти новітньому варварству братів православних, та ще й «єдинокровних», було вже нічим, бо ж вказано у маніфесті Катерини II від 3 серпня 1775 року: «Січ Запорозька вкінєць зруйнована із знищенням на майбутній час і самої назви запорозьких козаків... за зневажання Нашої Імператорської Величності через дії і зухвалість, виявлені від цих козаків у непокорі Височайшим повелінням».

Та легендарна слава Київської академії продовжувала жити. Вона впродовж віків справляла величезний вплив на інтелектуальне життя на українських та сусідніх землях. Якими суперечливими і важкими не були часи, в Академії не згасав вогонь жаги до пізнання, творчості й любові до людини, до вітчизни. Адже її засновники, викладачі й вихованці П. Могила, П. Беринда, Є. Плетенєцький, М. Смотрицький, Л. Баранович, Ф. Прокопо-

вич, М. Ломоносов, Г. Сковорода, М. Березовський, Д. Бортнянський, Г. Лєвицький, Л. Тарасевич, І. Щирський, в тому числі й вихідці з інших країн, як провідні вчені, філософи, громадські й політичні діячі, видатні митці залишили глибокий слід не тільки в рідному краї, а й у культурах багатьох інших народів - росіян, білорусів, болгар, сербів, поляків, литовців...

А оскільки не було спеціального художнього закладу, то Академія служила й за вищу художню школу; її вихованці заклали міцний підмурівок розвитку професійного образотворчого мистецтва в Україні і Росії, працювали в Литві, Білорусі, Польщі. І лише в 1834 році, після придушення польського повстання, одним із гасел якого було: «За нашу і вашу свободу», та закриття пропольських Віденського університету і Кременецького ліцею, було відкрито проросійський Київський університет.

Багато уваги в Академії приділяли естетичному вихованню, зокрема навчанню професійного малювання.

Українські маляри XVII-XVIII століть створили самобутню національну школу репрезентативного народного портрета - «парсуни», а також європейського рівня гравюри на дереві й металі та високохудожньо оздобленої книги.

З перетворенням України у «забутий Богом край» мистецьке життя занепадало, світське друковане слово заборонялось, а з духовної літератури допускалися лише точні передруки російських

видань; наукові й художні сили «викачувалися» до Росії.

Мистецтво екслібриса - давши добрі мистецькі сходи в XVII-XVIII століттях (вціліли одиниці зразків) - занепало і за все XIX століття суттєво ніяк не проявилось.

Мистецтво екслібриса не розвивалося відмежовано від життя та відрубно від інших видів і жанрів. Воно увібрало в себе всі художні стилі й напрямки та гостро реагувало на запити часу.

Показовими є екслібриси 60-х років XX століття. Саме в книжкових знаках гостріше, ніж в інших жанрах образотворчого мистецтва, українські митці (а це можна сказати і про литовських, естонських, грузинських та інших) використали можливості короткої хрущовської «відлиги» для вираження національних ідей в адекватній пластичній формі. Але з поживленням культурного життя, зростанням зацікавленості до екслібриса як мистецтва зріс до нього інтерес і в працівників органів держбезпеки. Через один-два екслібриси з підозрілими символами чи адресованих комусь із негодних режимів громадян виставки закривалися відразу після урочистого відкриття. Ніхто навіть не пробував протестувати - такою була норма життя. Тим більше «ідейно ворожі» знаки не могли потрапити ні до каталогів, ні до інших видань; сито перевірки на лояльність було густим, і при найменшій підозрі все видання пускалося під ніж.

Хіба що вдавалось манівцями передати книжкові мініатюри за межі імперії. Таким чином у Нью-Джерсі 1972 року па відзначення 30-ліття єпископського служіння митрополита УАП церкви Мстислава Скрипника у видавництві Св. Софії вийшла унікальна книжка «Книжковий знак шестидесятників» зі вступною статтею Миколи Мушинки (псевдонім Вірук).

Ці роки в Україні були позначені драматичними подіями. Сильно постраждала від пожежі, причини якої і досі малоз'ясовані, Центральна наукова бібліотека АН УРСР, згоріли тисячі нерозібраних раритетних видань, звезених з різних кінців України, у Видубицькому монастирі, нищилися бібліотеки репресованих. Плюндрувалися пам'ять, коріння нації.

Мистецтво українського екслібрису розвивалось і поза межами української рідної, але не завжди своєї землі, митцями, котрі з різних причин змушені були жити за кордоном. Серед найвідоміших в Україні митців діаспори, що плідно працювали і в екслібрисі, назвемо Якова Гніздовського (США), Мирона Левицького (Канада), Тирса Венгриновича (Польща).

Оголошення про конкурс екслібриса знайшло живий відгук у середовищі майстрів образотворчого мистецтва. На конкурс представили свої твори і визнані майстри різця, і студенти, митці різних творчих можливостей і стильових спрямувань та мистецьких уподобань. Об'єднуючим було усвідомлення

хто самовіддано служить Істині, Добру, Вітчизні. Саме цей екслібрис журі визнало за кращий і нагородило його автора Першою премією.

Приємно, що переможцем конкурсу, і, певно, не випадково, вийшов саме митець львівської генерації «шістдесятників». Автор має багатий доробок в українському мистецтві і давно знаний в Україні і поза її межами екслібрисами для власних та відомих державних бібліотек. До того ж мистецтво школи львівського екслібриса має славу традицію, свідченням якої є оригінальне видання 1932 року «Екслібрис: Збірник асоціації незалежних українських митців», здійснене з ініціативи та під редакцією Павла Ковжуна.

Другої та Третьої премій удостоїлися художник-дизайнер із Сіврськодонецька Борис Романов та відомий майстер екслібриса, автор майже п'ятисот знаків - Орест Криворучко з Чернівців.

Знаменно, що центральним образом обох композицій є портретне зображення київського митрополита, видатного вченого, церковного і громадського діяча, фундатора і благодійника Академії Петра Могили. На користь улюбленого дітища він перед смертю заповів левову частку своєї власності у вигляді хуторів, земель, будинків господарських, табунів різної худоби, домашніх та культових срібних виробів, оздоблених коштовним камінням риз, понад 80 тисяч злотих грошима і в маєтностях та безцінного дару - багатомовної бібліотеки, зібраної протягом усього його життя.

Традиція дарувати академічній бібліотеці книжки й цілі власні бібліотеки, започаткована Петром Могилою, його сучасниками та наступниками, живе й сьогодні. Крізь лихоліття нашої історії до бібліотеки сучасної, відродженої Академії безпосередньо не потрапила жодна книжка із скарбів колишнього зібрання. Фонд Наукової бібліотеки НаУКМА на сімдесят відсотків складається з книг, принесених їй у дар нашими сучасниками та науковими інституціями. Хай живе ця чудесна традиція і хай кожна книжка буде позначена екслібрисом колишнього власника, котрий збагатив нашу всеукраїнську власність.

Крім прямих функцій конкурс мав і іншу високу мету - сприяти розвитку сучасного українського екслібриса як жанру графічного мистецтва, в якому органічно поєдналися б естетично-виховні та патріотично-освітні функції.

Заради об'єктивності слід відзначити, що серед українських екслібрисів останніх десятиліть, зокрема й серед поданих на конкурс, зустрічаються одноманітні композиційні рішення, випадки поверхового тлумачення теми, повторів елементів-символів, а інколи й просто неохайності у виконанні шрифтів, низької граверної культури.

Через обмежену кількість замовників, спеціальних виставок тощо у власній державі, чимало талановитих митців, особливо з молодшого покоління, орієнтуються на зарубіжного глядача й замовника, працюють на культуру сусідніх народів. Наше мистецтво екслібриса поки що не пішло

вглиб суспільства, залишаючись мистецтвом вибраних для вибраних. В останні десятиліття його розвиток стимулювався здебільшого можливістю вільно висловити власну думку, екслібрис був як мистецьким, так і, почасти, політичним явищем.

Та якщо виставка-конкурс і не збагатила цей жанр мистецтва надзвичайними творчими знахідками, то підштовхнула до нових ідейно-художніх пошуків, створення українського книжкового знака для наукових бібліотек, символічної атрибутики для навчальних закладів, установ, організацій, підприємств, а також гербів для наших міст, сіл і громадян.

Ці завдання сьогодні на часі і їх треба вирішувати професійно, по-мистецьки, зі знанням історії і культури, з почуттям любові до рідної землі.

Думається, робота над створенням екслібрисів для малих і великих бібліотек, а можливо, і для різних відділів Наукової бібліотеки НАУКМА, тільки починається. Тож цей конкурс може стати однією з перших ластівок утвердження давньої славної традиції - позначення книг мистецькими творами-екслібрисами. А це скромне видання, гадаємо, сприятиме відродженню перерваної традиції - кожному виставку творів мистецтва, хоч і з запізненням, супроводжувати друкowanими каталогами тощо.

Василь Перевальський,
*народний художник України, член-кореспондент
Академії мистецтв України, член журі Міжнародного
конкурсу екслібриса Наукової бібліотеки НАУКМА*

СЛОВО ПРО ЕКСЛІБРИС ТА БІБЛІОТЕКУ

Ще на початку ХХ століття учень славнозвісного Михайла Бойчука, майстер декоративно-ужиткового мистецтва й мистецтвознавець Сергій Колос взяв участь у конкурсі проекту печатки бібліотеки-музею Академії мистецтв і отримав Першу премію. Пізніше в журналі «Бібліологічні вісті» за 1930 рік (№ 2 [23]) було оголошено конкурс на виготовлення рисунка екслібриса для бібліотеки Українського науково-дослідного інституту книгознавства (УНІКу). Зазначалося, що Інституту потрібно два екслібриси для відділу книжок, друкованих українською мовою, а також два для відділу бібліографії. Тривалий час по тому тоталітарний режим не сприяв розвитку культури книги. Лише у 80-ті роки ряд конкурсів па краший книжковий знак було проведено Добровільним товариством любителів книги України.

У лютому 1992 року славетна Києво-Могилянська академія відновила свою діяльність, одночасно з небуття постала й бібліотека. Нині фонд Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» налічує понад 300 тис. томів, близько 400 назв періодичних видань. Ця сучасна наукова та навчальна література з філософії, історії, релігієзнавства, культурології, економіки, природничих наук, мистецтва, художня література тощо. Її історія надзвичайно цікава і

потребує окремої розмови. Досить сказати, що, наслідуючи давню традицію (з часів Петра Могили), жертвування власних книгозбірень видатними діячами України та нашими земляками за кордоном, випускниками, професорами Академії та іншими доброчинцями набуло масового характеру. Фонд Бібліотеки поповнили цінні колекції президента університету, літературознавця Вячеслава Брюховецького, письменника Дмитра Павличка, князя Володимира Старицького, лісівника Ярослава Головача, інженера Юрія Паславського, мовознавця Віри Рінберг, географа Володимира Заїки-Новацького та багатьох інших.

Свідченням високої культури науковців університету, знаком поваги до всіх, хто подбав про його престиж було проведення 1993 року Міжнародного конкурсу на книжковий знак Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія». Художникам-графікам було запропоновано створити книжковий знак, який би відбивав історію відродженої бібліотеки славетної Академії. Наголошувалося, що формування фондів сучасної бібліотеки - це знаменний вираз благодійництва з боку різноманітних установ та численних дарителів - українців і громадян зарубіжних держав.

Нині Наукова бібліотека успішно користується вишуканим книжковим знаком з написом: «Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"». На тлі однієї з найцікавіших

громадських споруд у Києві в стилі бароко схилили голови бурсаки, припавши на коліно, серед них братчик з розкритою книгою, а може, й сам гетьман Петро Сагайдачний, що пристав до Київського братства зі своїм реєстровим козацтвом, щорічно виділяючи з козацької казни значні кошти на потреби братства. Їх благословляє, тримаючи омофор, Богоматір Покрова. З обох боків від неї в барокових **карушах** дати: 1615 і 1992 - рік заснування братської школи, що започаткувала Академію, і рік її відродження на хвилі Незалежності України. Про автора мініатюри допитливому оку розповість монограма, вміщена праворуч у нижній частині композиції,- «ІК». Нею користується відомий львівський графік Іван Крислач, автор високохудожніх гравюр до путівника «Козацькі могили». Вій і став переможцем Міжнародного конкурсу на кращий книжковий знак для Наукової бібліотеки університету.

Всього на конкурс надійшло 64 проекти 27 художників-графіків із України, Росії та Бельгії. Більшість із них - відомі у світі екслібрисисти, які досконало володіють виражальними засобами і засвідчили високий художній рівень надісланих робіт. Нині їхні екслібриси започаткували особливий фонд Наукової бібліотеки. У цивілізованих країнах світу бібліотеки мають багатотисячні зібрання екслібрисів, які є складовою частиною культури книги.

Переможцями було визнано мініатюри восьми графіків. Перші три премії було присуджено відповідно Івану Крислачу (м. Львів), Борису Романову (м. Сівсрськонецьк), Оресту Криворучку (м. Чернівці). Журі також відзначило праці Петра Прокопівца (м. Івано-Франківськ), Бориса Куновського (м. Кривий Ріг), Григорія Кореня, Олександра Губарева (м. Київ), Миколи Неймеша (м. Харків).

Більшість представлених на конкурс екслібрисів засвідчила високу культуру художників-графіків, глибину думки, знання історії, національний колорит, майстерне виконання. Про вдумливий підхід до поставленої задачі свідчать ретельно опрацьовані композиції екслібрисів. Характерною рисою фактично всіх екслібрисів є їх олюдненість. Кожен має своїх героїв. Це козаки і гетьмани козацької доби Петро Сагайдачний-Конашевич, Іван Мазепа, просвітителі і гуманісти Петро Могила. Особливе місце в мініатюрах відведено студентам, яких бачимо у фрагменті гравюри-панегірика І. Щирського, присвяченої ректору Києво-Могилянської академії П. Колачинському. Не забуто й відомого філософа - талановитого вихованця академії Григорія Сковороду. Ряд екслібрисів засвідчує, що Науковій бібліотеці покровительствує сама Матір Божа Покрова й ангел-хранитель Києва. А мініатюра з літописцем нагадує про ті давні часи, коли в Києві створювалися перші рукописні книгозбірні. Більшість екслібрисів

демонструє майстерне володіння художників графічними техніками: гравюрою па дереві, пластику, лінолеумі, а також технікою глибокого друку. Окрасою ряду книжкових знаків є вишукані шрифтові композиції.

Підсумовуючи сказане, варто зазначити, що більшість книжкових знаків, автори яких відомі в Україні та за її межами, могли б гідно репрезентувати престижну університетську бібліотеку. Вже сьогодні вона увібрала в себе унікальні книгозбірні, які, щоб не розчинитися в загальній масі, могли б користуватися її конкурсними екслібрисами.

Безперечно, видання каталога кращих конкурсних екслібрисів впише яскраву сторінку в історію екслібрисного життя України, підніме престиж університетської книгозбірні на початковій стадії її розвитку як наукової організації.

Бібліотека має чудові перспективи якісного й кількісного зростання, у неї багато друзів і шанувальників, серед них і художники-екслібристи, чиї твори засвідчили любов і шану до скарбниці знань, яка відродилася в незалежній державі і впевнено крокує до свого 400-річного ювілею.

Петро Нестеренко,
*президент Українського екслібрис-клубу,
мистецтвознавець*

The Library of the National University of «Kyiv-Mohyla Academy» represents an important element of the academic and scholarly activity of the university. A structural sub-entity of UKMA, the Library accessioned its first book in February 1992; as of 1 January 2002, its collections comprised approximately 300,000 volumes. Revived at the same time as the university, the Library plays an important role among all the libraries of higher educational institutions of Ukraine, especially with regard to the introduction of hi-tech means of servicing users: an electronic catalogue with Internet access, supplying and creating electronic resources, including CD-ROMs, etc. Moreover, to a large extent UKMA owes the existence of the Library and its collections to the philanthropic gestures of agencies and numerous donors — both Ukrainian and foreign citizens — as well as to the desire of the Academy's management to collect the best examples of the spiritual heritage of Ukrainians and of all humanity, and to make them accessible to students and scholars. In ten years, the Library has accessioned over 140,000 volumes of donated books. Its most valuable possessions are 24 individual collections, as well as a specialised collection of rare and valuable editions.

In 1993, a competition was held for the best bookplate for the UKMA Library, with the aim of recreating the traditions of Ukrainian bibliophilic institutions in the 1920s period of national revival. Entries to the contest were received from graphic artists in Ukraine, Russia, and Belgium. The judges remarked on the high level of mastery of the bookplate artists,

who followed the best traditions of Ukrainian graphic arts, as well as on the fact that the idea of creating a bookplate for the library of the reborn Kyiv-Mohyla Academy inspired both well-known book graphic artists and beginning specialists. Works by eight graphic-artists—Ivan Kryslach (Lviv), Borys Romanov (Severodonetsk), Orest Kryvoruchko (Chernivtsi), Petro Prokopiv (Ivano-Frankivsk), Borys Kunovsky (Kryvyi Rih), Hryhori Korin (Kyiv), Mykola Neimesh (Kharkiv), and Olcksander Hubarev (Kyiv) — were awarded prizes. Letters of thanks were sent to all the contest participants. The competition winner was the well-known Lviv graphic artist Ivan Kryslach.

The competition had a significant impact on the further activity of the Library itself. First of all, after the competition, the ex libris collection formed the basis of a new category of literature on bookplates and the creation of a collection of photocopies of bookplates from gifted editions. In future, this will be an important and promising area of the Library's scholarly activity in bibliology. Second, the UKMA Library will be one of few modern scholarly institutions in Ukraine, to say nothing of libraries, that have their own ex libris. Third, the Library maintains friendly relations with many libraries abroad, and having a work of art as a bookplate for the UKMA Dbrary will be a way of establishing its «brand recognition» tlroughout the world.

It has already become a tradition to mark the Library's most valuable editions with its new ex libris. Among them are the publications of the Library, including reference bibliographies and other documents

compiled by the Library. Teachers in the Department of Cultural Studies even suggested to their students that they do research papers based on the bookplate collections of the UKMA Library.

Each year, the Library's ex libris collections are exhibited along with literature and periodical materials reflecting the history and current conditions at the Library.

In the preparation of this publication, contributions were made by the eminent Ukrainian graphic artists Vasyl Perevalsky, People's Artist of Ukraine and a scholar at the National Technical University of «Kyiv Polytechnical Institute», as a member of the jury of the UKMA Library International Ex Libris Competition, and Petro Nesterenko, an art historian and President of the Ukrainian Ex Libris Club. They wrote articles especially for this collection, analysing the competition results and contemplating the history and current activity of the Kyiv-Mohyla Academy and on the artistry of Ukrainian bookplate artists. On the part of the UKMA Library, work on the collection was done by Tetiana Yaroshenko, the director of the Library, who wrote the introduction, and by deputy director Natalia Kazakova, who compiled the collection. The collection comprises the bookplates and brief annotations on their authors, most of which were contributed by the artists themselves in response to the Library's invitation. The collection includes information on 27 artists and their bookplates.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОНКУРС

З метою широкого використання книжкового знака Наукової бібліотеки Університету «Киево-Могилянська академія» у справі пропаганди української книги, мистецтва та історії, вшанування пам'яті відомих державних та культурних діячів України, які були випускниками академії, бібліотека, Університет разом зі Спілкою художників України оголошують міжнародний конкурс екслібриса.

У конкурсі можуть брати участь усі бажаючі митці України, зарубіжних країн, усі ті, кому Україна мила, відома її історія, пісня, культура.

Журі конкурсу прийматиме до розгляду роботи, виконані в класичних техніках, а саме: ліногравюра, ксилогравюра, офорт, літографія. Робота має не перевищувати розмір 110 мм по одній із сторін. На мініатюрі має бути напис українською мовою «Наукова бібліотека Університету «Киево-Могилянська академія». Можна в написі використовувати також англійську мову, яка є другою мовою викладання в Університеті. Напис англійською мовою має бути такий: «The Library of the University of «Kyiv-Mohyla Academy».

Кількість поданих одним учасником робіт не обмежується. Мініатюри слід надсилати в 3-х при-

мірниках за адресою: 254070, Київ, вул. Сквороди, 2. Наукова бібліотека, Плошко О. І.

Міжнародний конкурс проводиться з 1 квітня по 1 жовтня 1993 р. на честь першого року відродження Академії. Підсумки будуть підбиті авторитетним журі до 1 листопада 1993 р. Всі надіслані роботи будуть вважатися власністю Академії і зберігатимуться у фонді Наукової бібліотеки.

Для переможців конкурсу встановлено три грошові премії, а всі учасники будуть відзначені почесними дипломами.

Після підсумків конкурсу буде організована виставка в Галереї мистецтв Києво-Могилянської академії.

Оргкомітет конкурсу

Додаток 2

ПРОТОКОЛ від 1 листопада 1993 року засідання журі Міжнародного конкурсу есклібриса Наукової бібліотеки Університету «Києво-Могилянська академія»

Комісія у складі: *Мікловда О. І.* - доцент поліграфічного факультету Київського політехнічного інституту; *Перевальський В. Є.* - доцент поліграфічного факультету Київського політехнічного інституту, відповідальний секретар Спілки художників України, заслужений діяч мистецтв України; *Онищенко В.* - художник; *Горбаченко Т. Г.* - канд. пед. наук, доцент, директор наукової бібліотеки УКМА; *Зубко В. М.* - проректор з навчальної роботи; *Плошко О. І.* - секретар журі конкурсу, розглянувши запропоновані на конкурс роботи, **вирішила присудити:**

- 1 місце:* Крислачу Івану Михайловичу
(м. Львів);
- 2 місце:* Романову Борису Михайловичу
(м. Сіверськодонецьк);
- 3 місце:* Криворучко Оресту Івановичу
(м. Чернівці).

Відзначити такі роботи:

Прокопів П. М.
(м. Івано-Франківськ);

Куновського Б. П.

(м. Кривий Ріг);

Кореня Г. І.

(м. Київ);

Неймеша М. С.

(м. Харків);

Губарева О. І.

(м. Київ).

Просити ректора нагородити переможців конкурсу грошовими преміями, а всіх учасників конкурсу нагородити дипломами Києво-Могилянського братства.

Організувати виставку всіх робіт, представлених на конкурс, у Музеї книги, а також у читальній залі Університету.

Запросити переможців конкурсу на відкриття виставки.

Члени комісії

Підписи

ЗМІСТ

Від упорядників	3
Художники, відзначені нагородами	6
<i>Василь Перевальський</i> . Думки після конкурсу	60
<i>Петро Нестеренко</i> . Слово про Екслібрис та Бібліотеку	70
Резюме англ.	75
Додаток 1. Положення про конкурс	78
Додаток 2. Протокол від 1 листопада 1993 року засідання журі Міжнародного конкурсу екслібриса Наукової бібліотеки Університету «Києво-Могилянська академія»	80

Науково-популярне видання

КНИЖКОВИЙ ЗНАК
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

*В оформленні обкладинки
використано книжковий знак І. Крислача*

Редактор *Ю. Г. Попсуєнко*
Технічний редактор *Т. М. Новікова*
Художнє оформлення *Н. В. Михайличенко*
Верстка *Н. В. Єрмак*
Коректор *І. Г. Ярошенко*

Підписано до друку 02.10.2002. Формат 60×84/32.
Гарнітура "Petersburg". Папір крейдяний.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,44. Обл.-вид. арк. 2,63.
Наклад 1000 прим. Зам. 2-196.

Видавничий дім «КМ Академія».
Свідоцтво про реєстрацію № 770 від 15.01.2002 р.
Друкарня НаУКМА.

Адреса видавництва та друкарні:
04070, Київ, вул. Сковороди, 2.
Тел./факс: (044) 416-60-92, 238-28-26.
E-mail: vd_naukma@ukr.net

Книжковий знак Наукової бібліотеки / Авт.
К-533 ст.: *П. В. Нестеренко, В. Є. Перевальський*. Текст
англ. мовою *К. Г. Мариняк-Овчаренко*. Упоряд.:
Н. В. Казакова, Т. О. Ярошенко. – К.: Вид. дім
«КМ Академія», 2002. – 84 с.

ISBN 966-518-175-0

Збірник презентує зразки екслібрисів, представлених на Міжнародний конкурс екслібрисів Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія», який відбувся 1993 року. До видання увійшли відомості про 27 художників та їх книжкові знаки.

УДК 097:027.7(477-25)КМА